

Fylgiskjal I.

Samþykkt nr. 176, um öryggi og hollustuhætti í námum.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem kom saman til 82. þingsetu sinnar í Genf 6. júní 1995 eftir kvaðningu stjórnarnefndar alþjóðavinnuálastofnunarinnar,

gefur gaum að viðkomandi alþjóðasamþykktum og -tillögum, einkum samþykkt um afnám nauðungarvinnu frá 1957, samþykkt og tillögu um vernd verkamanna fyrir geislun frá 1960, samþykkt og tillögu um öryggisbúnað véla frá 1963, samþykkt og tillögu um bætur vegna slysa frá 1964, samþykkt og tillögu um lágmarksaldur við vinnu neðanjarðar í námum frá 1965, samþykkt um læknisskoðun ungmenna með tilliti til hæfi til vinnu neðanjarðar frá 1965, samþykkt og tillögu um verndun verkamanna gegn hættu frá loftmengun, hávaða og titring frá 1977, samþykkt og tillögu um öryggi og heibrigði við vinnu og starfsumhverfi frá 1981, samþykkt og tillögu um heilsugæslu á vinnustöðum frá 1985, samþykkt og tillögu um öryggi við notkun asbests frá 1986, samþykkt og tillögu um öryggi og hollustuhætti í byggingariðnaði frá 1988, samþykkt og tillögu um notkun efna frá 1990 og samþykkt og tillögu um ráðstafanir til að koma í veg fyrir meiri háttar iðnaðarslys frá 1993, og

með tilliti til þess að starfsmenn hafa þörf fyrir og eiga rétt á upplýsingum, þjálfun og raunverulegu samráði um og þátttöku í undirbúningi og framkvæmd ráðstafana varðandi öryggi og hollustuhætti vegna hættu sem yfir þeim vofir í námuvinnslu, og

þar eð viðurkennt er að æskilegt sé að koma í veg fyrir dauðsföll, slys eða heilsutjón sem starfsmenn eða almenningur getur orðið fyrir eða umhverfisspjöll sem stafa af námugreftri, og

tekur tillit til nauðsynjar samvinnu milli Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar, Alþjóðakjarnorkumálastofnunarinnar og annarra hlutaðeigandi stofnana, svo og til viðeigandi gagna, starfsreglna, laga og viðmiðunarreglna sem framangreindar stofnanir hafa getið út, og

þar eð þingið hefur samþykkt tiltekna ábendingar um öryggi og hollustuhætti í námum, sem er fjórða mál á dagskrá þessa þings, og

þar eð þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðasamþykktar, gerir þingið í dag, 22. júní 1995, eftirfarandi samþykkt sem nefna má Samþykkt um öryggi og hollustuhætti í námum, 1995:

I. Hluti. Skilgreiningar.

1. gr.

1. Hvað varðar þessa samþykkt merkir hugtakið „náma“:

staði ofan- eða neðanjarðar þar sem eftirfarandi starfsemi fer einkum fram:

- i. leit að steinefnum, öðrum en olíu og gasi, sem hefur í för með sér jarðrask;
- ii. brott nám steinefna, annarra en olíu og gass;
- iii. undirbúningur, þar með talin kvörnun, mölun, samþjöppun eða þvottur brottumins

efnis; og

allar vélar, tæki, áhöld, verksmiðjur, byggingar og verkfræðileg mannvirki sem notuð eru við þá starfsemi sem tilgreind er í a-lið hér að framan.

2. Hvað varðar þessa samþykkt merkir hugtakið „atvinnurekandi“ persónu eða lögpersónu sem hefur ráðið til starfa einn eða fleiri starfsmenn í námu og, eftir því sem við á,

rekstraraðila, aðalverktaka, verktaka eða undirverktaka.

II. Hluti. Gildissvið og framkvæmdaatriði.

2. gr.

1. Samþykkt þessi á við um allar námur.

2. Að höfðu samráði við aðila vinnumarkaðarins er hlutaðeigandi stjórnvaldi aðildarríkis sem fullgildir samþykktina:

heimilt að undanskilja tiltekna tegundir náma frá samþykktinni eða tilteknum ákvæðum hennar ef heildarvernd í slíkum námum samkvæmt landslögum eða venju er ekki minni en hún yrði ef til kæmi full beiting ákvæða samþykktarinnar;

skýlt, ef tiltekna tegundir náma hafa verið undanskildar samkvæmt a-lið hér að framan, að gera ráðstafanir til þess að samþykktin nái smám saman til allra náma.

3. Aðildarríki, sem fullgildir samþykktina og nýtir sér þann möguleika sem veittur er samkvæmt ákvæðum 2. gr. a hér að framan, ber að tilgreina í skýrslum sínum um beitingu samþykktarinnar, sem lagðar eru fram samkvæmt ákvæðum 22. gr. Stofnskrár Alþjóðavinnuumálastofnunarinnar, hvaða tegundir náma eru undanskildar og hvaða ástæður liggja að baki.

3. gr.

Með tilliti til aðstæðna og venja og að höfðu samráði við hlutaðeigandi aðila vinnumarkaðarins ber hverju aðildarríki að móta, framkvæma og endurskoða reglulega samræmda stefnu um öryggi og hollustuhætti í námum, einkum hvað snertir ráðstafanir í því skyni að hrinda í framkvæmd ákvæðum samþykktarinnar.

4. gr.

1. Ráðstafanir til að tryggja framkvæmd samþykktarinnar skulu gerðar samkvæmt lögum og reglugerðum sérhvers ríkis.

2. Þar sem það á við skal, auk laga og reglugerða, beita:

tæknilegum stöðlum, viðmiðunarreglum eða starfsreglum; eða

öðrum framkvæmdaatriðum sem samrýmast venjum í hverju ríki samkvæmt ábendingum hlutaðeigandi stjórnvalds.

5. gr.

1. Lög og reglugerðir hvers ríkis samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 4. gr. skulu tilgreina hlutaðeigandi stjórnvald sem hefur með höndum eftirlit með og stjórnun hinna ýmsu þátta sem snerta öryggi og hollustuhætti í námum.

2. Í landslögum og reglugerðum skulu vera ákvæði um:

eftirlit með öryggi og hollustuháttum í námum;

skoðun náma af hálfu eftirlitsmanna sem hlutaðeigandi stjórnvald tilnefnir í því skyni;

tilhögun við tilkynningu um og rannsókn á dauðaslysum og alvarlegum slysum,

hættulegum viðburðum og meiri háttar námuslysum, samkvæmt skilgreiningu í landslögum eða reglugerðum hvers ríkis;

samantekt og útgáfu tölfræðilegra upplýsinga um slys, atvinnusjúkdóma og hættulega viðburði, samkvæmt skilgreiningu landslaga og reglugerða;

vald hlutaðeigandi stjórnvalds til að banna eða takmarka námugróft á grundvelli öryggis og hollustuhátta þangað til þær aðstæður sem voru orsök banns eða takmörkunar hafa verið færðar í lag; og

að gera virkar ráðstafanir til að tryggja rétt starfsmanna og fulltrúa þeirra til að vera hafðir með í ráðum í málum sem snerta öryggi og hollustuhætti á vinnustöðum og taka þátt í ráðstöfunum þar að lútandi.

3. Í landslögum og reglugerðum skulu vera ákvæði þess efnis að framleiðsla, geymsla, flutningur og notkun sprengiefna og hvellhetna við námuna sé í höndum eða undir beinu eftirliti hæfra og lögmætra persóna.

4. Í landslögum og reglugerðum skulu vera ákvæði um:

kröfur um björgunaraðgerðir í námum, skyndihjálpar og viðeigandi aðstöðu til læknishjálpar; skyldu til að leggja til og viðhalda viðeigandi öndunarbúnaði til sjálfshjálpar fyrir starfsmenn í kolanámum neðanjarðar og, ef þörf krefur, í öðrum neðanjarðarnámum; varnaraðgerðir til að ganga frá námum sem hætt er að nota til að koma í veg fyrir eða draga úr hættu hvað snertir öryggi og heilsu manna;

kröfur um örugga geymslu, flutning og eyðingu hættulegra efna sem notuð eru við námuvinnslu og úrgangsefna sem leggjast til við námuna; og

þar sem við á, skuldbindingu til að leggja til næg salerni og aðstöðu til þvotta, fataskipta og til að matast og viðhalda þeim í því ástandi að það fullnægi hreinlætiskröfum.

5. Í landslögum og reglugerðum skulu vera ákvæði þess efnis að atvinnurekandi sem stjórnar námunni tryggi að gerðar séu viðeigandi teikningar af þeim hluta námunnar þar sem vinna fer fram áður en vinnan hefst og ef verulegar breytingar eru gerðar hvað þetta varðar þá séu teikningarnar dagréttar reglulega og hafðar til reiðu við námuna.

III. Hluti. Aðgerðir til forvarna og varna við námur.

A. ÁBYRGÐ ATVINNUREKENDA

6. gr.

Þegar atvinnurekandi gerir ráðstafanir til forvarna og varna samkvæmt þessum hluta samþykktarinnar ber honum að meta hættuna og taka á henni í þeirri forgangsröð sem hér segir:

koma í veg fyrir hættuna;
hafa stjórn á hættunni þar sem hún kann að koma upp;
draga úr hættunni með því að hanna örugg vinnukerfi; og
ef hættan er enn fyrir hendi, að sjá starfsmönnum fyrir persónuhlífum,
að teknu tilliti til þess hvað er eðlilegt, framkvæmanlegt og mögulegt, til góðra vinnuvenja og þess að starfsmenn viðhafi eðlilega gát.

7. gr.

Atvinnurekendum ber að gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til að koma í veg fyrir eða draga úr hættu hvað snertir öryggi og heilsu manna í námum undir þeirra stjórn, og einkum:

að tryggja að náman sé hönnuð, grafin og útbúin með rafbúnaði, vélbúnaði og öðrum búnaði, þar með talin fjarskiptakerfi, til að skapa aðstæður fyrir örugga vinnslu og heilnæmar vinnuaðstæður;

að tryggja að náman sé tekin í notkun, starfsrækt, henni við haldið og hún tekin úr notkun með slíkum hætti að starfsmönnum sé kleift að framkvæma þau verk sem þeim eru falin án þess að skapa hættu hvað snertir öryggi og heilsu þeirra sjálfra eða annarra;

að gera ráðstafanir til að viðhalda stöðugleika jarðvegs á þeim svæðum þar sem menn hafa aðgang við vinnu sína;

þar sem því verður við komið, að hafa til reiðu frá sérhverjum vinnustað neðanjarðar tvær útgönguleiðir sem hvor tengist aðskilinni leið upp á yfirborðið;

að tryggja eftirlit, mat og reglulega skoðun á vinnuumhverfinu til þess að finna hina ýmsu áhættuþætti sem starfsmenn kunna að verða fyrir og meta hve mikil áhættan er;

að tryggja nægilega loftræstingu í öllum hlutum námu sem starfsmönnum er heimill aðgangur að;

hvað snertir þau svæði þar sem starfsmönnum er sérstök hættu búin, að semja og framkvæma rekstraráætlun og gera ráðstafanir til að tryggja öruggt vinnuumhverfi og vernd starfsmanna;

að gera varúðarráðstafanir og aðrar ráðstafanir eftir eðli námuvinnslunnar til að koma í veg fyrir, greina og berjast gegn upptökum eldsvoða, dreifingu elds og sprengingum; og

að tryggja að þegar um alvarlega hættu er að ræða hvað snertir öryggi og heilsu starfsmanna sé rekstur stöðvaður og starfsmenn fluttir til öruggs staðar.

8. gr.

Atvinnurekanda ber að semja viðbragðsáætlun í neyðartilvikum, sérstaka áætlun fyrir hverja námu, vegna iðnaðarslysa og náttúruhamfara sem eðlilegt má telja að sjá megi fyrir.

9. gr.

Þar sem starfsmenn verða fyrir líkamlegri hættu eða hættu af völdum kemískra eða lífrænna efna ber atvinnurekanda:

að kynna starfsmönnum með skiljanlegum hætti þær hættur sem eru samfara vinnu þeirra, þær hættur fyrir heilsu þeirra sem um er að ræða og viðeigandi forvarnir og ráðstafanir þeim til verndar;

að gera viðeigandi ráðstafanir til að koma í veg fyrir eða draga úr hættum af völdum slíkra áhættuþátta;

þar sem viðeigandi vernd fyrir hættu á slysum eða heilsutjóni, þar með talið að lenda í varasömum aðstæðum, verður ekki tryggð með öðrum hætti, að leggja starfsmanni til og viðhalda honum að kostnaðarlausu viðeigandi persónuhlífum, fatnaði eftir þörfum og öðrum aðstæðum, samkvæmt ákvæðum landslaga eða reglugerða; og

að sjá starfsmönnum, sem hafa orðið fyrir slysi eða orðið veikir á vinnustað, fyrir skyndihjálpar, viðeigandi flutningi frá vinnustað og aðgangi að viðeigandi aðstöðu til læknishjálpar.

10. gr.

Atvinnurekanda ber að tryggja:

að starfsmönnum sé séð fyrir viðeigandi þjálfunar- og endurþjálfunarnámskeiðum og skiljanlegum leiðbeiningum, þeim að kostnaðarlausu, um öryggi og hollustuhætti, svo og um þau störf sem þeim er ætlað að vinna;

samkvæmt landslögum og reglugerðum, að séð sé fyrir nægilegu eftirliti og stjórnun á hverri vakt til að tryggja öruggan rekstur námunnar;

að komið sé á fót kerfi þess efnis að vitað sé nákvæmlega um nöfn allra sem eru neðanjarðar á hverjum tíma, svo og hvar þeir eru líklega staðsettir;

að öll slys og hættulegir viðburðir, samkvæmt skilgreiningu í landslögum eða reglugerðum, séu rannsakaðir og að viðeigandi ráðstafanir til úrbóta gerðar; og

að skýrsla sé samin, samkvæmt ákvæðum landslaga og reglugerða, og send hlutaðeigandi stjórnvaldi á sviði slysa og hættulegra viðburða.

11. gr.

Á grundvelli almennra reglna um hollustuhætti á vinnustöðum og samkvæmt ákvæðum landslaga og reglugerða, ber atvinnurekanda að tryggja að reglulegt eftirlit sé haft með heilsu starfsmanna sem vinna við hættulegar aðstæður sem eiga einkum við í námuvinnslu.

12. gr.

Þegar tveir eða fleiri atvinnurekendur hafa með höndum starfsemi í sömu námu ber þeim atvinnurekanda sem hefur með höndum yfirstjórn námunnar að samræma allar ráðstafanir varðandi öryggi og heilsu starfsmanna og ber hann meginábyrgð á öryggi í rekstrinum. Þetta leysir einstaka atvinnurekendur ekki undan þeirri skyldu að gera allar ráðstafanir hvað snertir öryggi og heilsu starfsmanna.

B. RÉTTINDI OG SKYLDUR STARFSMANNA OG

FULLTRÚA ÞEIRRA

13. gr.

1. Samkvæmt landslögum og reglugerðum, sem tilgreind eru í 4. gr., hafa starfsmenn eftirtalin réttindi:

að tilkynna atvinnurekanda og hlutaðeigandi stjórnvaldi um slys, hættulega viðburði og hættur;

að óska eftir því við atvinnurekanda og hlutaðeigandi stjórnvald að fá framkvæmda skoðun og rannsókn ef þeim þykir ástæða til að halda að öryggi þeirra og heilsu sé hættu búin;

að vita um og fá vitneskju um áhættuþætti á vinnustað sem kunna að hafa áhrif á öryggi þeirra og heilsu;

að fá upplýsingar, sem atvinnurekandi eða hlutaðeigandi stjórnvald hafa undir höndum, sem snerta öryggi þeirra eða heilsu;

að forða sér frá hverjum þeim stað í námunni þar sem þær aðstæður koma upp sem þeir hafa ástæðu til að ætla að valdi alvarlegri hættu hvað snertir öryggi þeirra eða heilsu; og
að standa sameiginlega að vali öryggis- og heilbrigðisfulltrúa.

2. Öryggis- og heilbrigðisfulltrúar þeir sem tilgreindir eru í f-lið 1. tölul. hér að framan skulu hafa eftirtalin réttindi samkvæmt landslögum og reglugerðum:

að vera fulltrúar starfsmanna hvað snertir alla öryggis- og heilbrigðisþætti á vinnustað, þar með talda, þar sem við á, framkvæmd réttinda þeirra sem tilgreind eru í 1. mgr. að framan;
að

i. taka þátt í skoðunum og rannsóknum sem atvinnurekandinn og hlutaðeigandi stjórnvald framkvæma á vinnustað; og

ii. fylgjast með og kanna öryggi og hollustuhætti;

að geta leitað til ráðgjafa og óháðra sérfræðinga;
að hafa samráð við atvinnurekandann í tíma hvað snertir öryggi og hollustuhætti, þar með talda stefnumörkun og ráðstafanir;
að hafa samráð við hlutaðeigandi stjórnvald; og
að fá tilkynningar um slys og hættulega viðburði á þeim sviðum sem umboð þeirra nær til.

3. Aðgerðir við framkvæmd þess réttar sem tilgreindur er í 1. og 2. mgr. hér að framan skulu skilgreindar:
í landslögum og reglugerðum; og
á samráðsfundum atvinnurekenda og starfsmanna og fulltrúa þeirra.

4. Landslög og reglugerðir skulu tryggja að unnt sé að beita þeim rétti sem getið er í 1. og 2. mgr. hér að framan án þess að starfsmenn þurfi að óttast mismunun eða refsiaðgerðir.

14 . gr.

Samkvæmt landslögum og reglugerðum er starfsmönnum skylt samkvæmt þeirri þjálfun sem þeir hafa fengið:
að hlíta þeim öryggis- og heilbrigðisreglum sem fyrir er mælt;
að gæta eðlilegrar varúðar hvað snertir eigin öryggi og heilsu og öryggi og heilsu annarra sem verða kunna fyrir áhrifum af því sem þeir gera eða láta undir höfuð leggjast að gera við vinnu, þar með talin eðlileg aðgát og notkun hlífðarfatnaðar, aðstæðna og búnaðar sem þeim er látinn í té í þessum tilgangi;
að tilkynna án tafar næsta yfirmanni sínum um hverjar þær aðstæður sem þeir telja að gætu valdið hættu fyrir öryggi og heilsu þeirra eða annarra og þeir eru ekki færir um að takast á við sjálfir; og
að hafa samstarf við atvinnurekandann svo að honum reynist unnt að uppfylla skyldur sínar og ábyrgð samkvæmt samþykktinni.

C. SAMVINNA

15. gr.

Gerðar skulu ráðstafanir, samkvæmt landslögum og reglugerðum, til að hvetja til samvinnu atvinnurekenda og starfsmanna og fulltrúa þeirra í því skyni að stuðla að öryggi og hollustuháttum í námum.

IV. Hluti. Framkvæmd.

16. gr.

Aðildarríki er skylt:
að gera allar nauðsynlegar ráðstafanir, þar með talið að gera ráð fyrir viðeigandi refsiakvæðum og ráðstöfunum til úrbóta, til að tryggja virka framkvæmd ákvæða samþykktarinnar; og
að sjá fyrir nauðsynlegri eftirlitsþjónustu til að fylgjast með framkvæmd þeirra ráðstafana sem grípa ber til samkvæmt ákvæðum samþykktarinnar og veita slíku eftirliti þá aðstöðu sem nauðsynleg er til að það geti leyst verkefni sitt af hendi.

V. Hluti. Lokaákvæði.

17. gr.

Formlegar fullgildingar þessarar samþykktar skulu sendar forstjóra alþjóðavinnumálaskrifstofunnar til skrásetningar.

18. gr.

1. Þessi samþykkt skal einungis vera bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnumálastofnunarinnar sem hafa látið forstjórann skrá fullgildingar sínar.
2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja hafa verið skráðar hjá forstjóranum.
3. Síðan gengur samþykktin í gildi að því er snertir hvert aðildarríki tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

19. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að tíu árum liðnum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkynningu um uppsögn skal senda forstjóra alþjóðavinnumálaskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrr en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.
2. Sérhvert aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa en notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri málsgrein, rétt þann til uppsagnar sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára tímabil, en getur síðan sagt henni upp að loknu hverju tíu ára tímabili í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

20. gr.

1. Forstjóri alþjóðavinnumálaskrifstofunnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnumálastofnunarinnar skráningu allra fullgilinga og uppsagna sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.
2. Þegar forstjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra á því hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

21. gr.

Forstjóri alþjóðavinnumálaskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna til skrásetningar, skv. 102. gr. sáttmála Sameinuðu þjóðanna, allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði undanfarandi greina.

22. gr.

Þegar stjórnarnefnd alþjóðavinnumálaskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt skal hún leggja fyrir Allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar og athuga jafnframt hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins endurskoðun hennar allrar eða hluta hennar.

23. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt, sem breytir þessari samþykkt að öllu eða nokkru leyti, og sú samþykkt mælir ekki fyrir um á annan veg, skal:

fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt *ipso jure* hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, þrátt fyrir ákvæði 19. gr. hér að framan, ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma þegar það gerist;

aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt eftir að hin nýja samþykkt hefur öðlast gildi.

2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu hvað snertir form og efni í þeim aðildarríkjum sem hafa fullgilt hana en ekki hina nýju samþykkt.

24. gr.

Enskur og franskur texti þessarar samþykktar er jafngildur.

Fylgiskjal II.

Tillaga nr. 183, um öryggi og hollustuhætti í námum.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuáráðs, sem kom saman til 82. þingsetu sinnar í Genf 6. júní 1995 eftir kvaðningu stjórnarnefndar alþjóðavinnuáráðs,

gefur gaum að viðkomandi alþjóðasamþykktum og -tillögum, einkum samþykkt um afnám nauðungarvinnu frá 1957, samþykkt og tillögu um vernd verkamanna fyrir geislun frá 1960, samþykkt og tillögu um öryggisbúnað véla frá 1963, samþykkt og tillögu um bætur vegna slysa frá 1964, samþykkt og tillögu um lágmarksaldur við vinnu neðanjarðar í námum frá 1965, samþykkt um læknisskoðun ungmenna með tilliti til hæfi til vinnu neðanjarðar frá 1965, samþykkt og tillögu um verndun verkamanna gegn hættu frá loftmengun, hávaða og titring frá 1977, samþykkt og tillögu um öryggi og heibrigði við vinnu og starfsumhverfi frá 1981, samþykkt og tillögu um heilsugæslu á vinnustöðum frá 1985, samþykkt og tillögu um öryggi við notkun asbests frá 1986, samþykkt og tillögu um öryggi og hollustuhætti í byggingariðnaði frá 1988, samþykkt og tillögu um notkun efna frá 1990 og samþykkt og tillögu um ráðstafanir til að koma í veg fyrir meiri háttar iðnaðarslys frá 1993, og

með tilliti til þess að starfsmenn hafa þörf fyrir og eiga rétt á upplýsingum, þjálfun og raunverulegu samráði um og þátttöku í undirbúningi og framkvæmd ráðstafana varðandi öryggi og hollustuhætti vegna hættu sem yfir þeim vofir í námuvinnslu, og

þar eð viðurkennt er að æskilegt sé að koma í veg fyrir dauðsföll, slys eða heilsutjón sem starfsmenn eða almenningur getur orðið fyrir eða umhverfisspjöll sem stafa af námugreftri, og

tekur tillit til nauðsynjar samvinnu milli Alþjóðavinnuáráðs, Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar, Alþjóðakjarnorkumálastofnunarinnar og annarra hlutaðeigandi stofnana, svo og til viðeigandi gagna, starfsreglna, laga og viðmiðunarreglna sem framangreindar stofnanir hafa getið út, og

þar eð þingið hefur samþykkt tiltekna ábendingar um öryggi og hollustuhætti í námum,

sem er fjórða mál á dagskrá þessa þings, og

þar eð þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi tillögu sem kemur til viðbótar við samþykkt um öryggi og hollustuhætti í námum;

gerir þingið í dag, 22. júní 1995, eftirfarandi tillögu sem nefna má Tillögu um öryggi og hollustuhætti í námum, 1995:

I. ALMENN ÁKVÆÐI

Ákvæði þessarar tillögu koma til viðbótar við samþykkt um öryggi og hollustuhætti í námum frá 1995 (hér eftir nefnd „samþykktin“), og skyldu þau framkvæmd ásamt henni.

Þessi tillaga á við um allar námur.

(1) Með tilliti til aðstæðna og venja og að höfðu samráði við hlutaðeigandi aðila vinnumarkaðarins ber hverju aðildarríki að móta, framkvæma og endurskoða reglulega samræmda stefnu um öryggi og hollustuhætti í námum.

(2) Samráð það sem tilgreint er í 3. gr. samþykktarinnar skyldi m.a. vera fólgið í samráði við aðila vinnumarkaðarins um áhrif lengdar vinnutíma, næturvinnu og vaktavinnu á öryggi og heilsu starfsmanna. Að loknu slíku samráði ættu aðildarríkin að gera nauðsynlegar ráðstafanir hvað snertir vinnutíma, einkum hámarksfjölda vinnustunda á dag, og lágmarkshvíldarstundir á dag.

Hlutaðeigandi stjórnvald skyldi hafa á að skipa vel hæfu og þjálfuðu starfsliði sem hefur aflað sér viðeigandi færni, svo og nægilegri tæknilegri og sérfræðilegri aðstoð til að skoða, rannsaka, meta og veita ráð um þau atriði sem samþykktin fjallar, og til að tryggja að farið sé að landslögum og reglugerðum.

Gerðar skyldu ráðstafanir til að hvetja til og stuðla að:

rannsóknnum á og upplýsingaskiptum um öryggi og hollustuhætti í námum innan hvers ríkis og á alþjóðavettvangi;

sérstakri aðstoð hlutaðeigandi stjórnvalda við litlar námur með tilliti til þess:

- i. að hjálpa til við að dreifa tækniþekkingu;
- ii. að koma á fót áætlunum um öryggi og hollustuhætti;
- iii. að hvetja til samvinnu og samráðs milli atvinnurekenda og starfsmanna og fulltrúa þeirra; og

áætlunum eða kerfum til endurhæfingar og enduraðlögunar starfsmanna sem hafa orðið fyrir sjúkdómum eða slysum í tengslum við starf sitt.

Kröfur um eftirlit með öryggi og hollustuháttum í námum, skv. 2. mgr. 5. gr. samþykktarinnar, ættu m.a., þar sem það á við, að innihalda ákvæði um:

vottorð og þjálfun;

skoðun námunnar og búnaðar og tækja í henni;

eftirlit með meðferð, flutningi, geymslu og notkun sprengiefna og hættulegra efna sem eru notuð eða framleidd við námuvinnsluna;

vinnu við raftæki og -búnað; og

verkstjórn.

Kröfur skv. 4. mgr. 5. gr. samþykktarinnar gætu mælt svo fyrir að seljendur tækja, áhalda, hættulegra vara og efna til námunnar skyldu tryggja að þeir færu að stöðlum landsins um öryggi og hollustuhætti, merktu vörurnar með skýrum hætti og veittu skiljanlegar upplýsingar og leiðbeiningar.

Kröfur um björgun úr námum og skyndihjálpar, skv. a-lið 4. mgr. 5. gr. samþykktarinnar, og um viðeigandi aðstöðu til læknishjálpar í neyðartilvikum gætu náð til:

skipulagðra aðgerða;

hvaða tæki skyldu vera til reiðu;

staðla um þjálfun;

þjálfunar starfsmanna og þátttöku í æfingum;

þess að viðeigandi fjöldi þjálfara manna væri til staðar;

viðeigandi fjarskiptakerfis;

virks kerfis til að veita viðvörðun um hættu;

þess að gert sé ráð fyrir aðstöðu til flóttu og björgunaraðgerða og viðhalds slíkrar aðstöðu;

þess að stofnuð verði sveit eða sveitir til björgunar úr námum;

reglulegs læknisfræðilegs mats á hæfni þeirra manna sem skipa slíka björgunarsveit eða björgunarsveitir og reglulegrar þjálfunar þeirra;

læknishjálpar og flutnings manna til læknis, hvort tveggja þeim starfsmönnum að kostnaðarlausu sem meiðst hafa eða orðið veikir á vinnustað;

samræmingar við sveitarfélög;

ráðstafana til að stuðla að alþjóðlegri samvinnu á þessu sviði.

Kröfur skv. b-lið 4. mgr. 5. gr. samþykktarinnar gætu náð til tæknilýsingar og staðla hvað snertir gerð sjálfvirks björgunarbúnaðar sem starfsmenn hafa aðgang að, einkum í námum þar sem hættu er á skyndilegu gasútstreymi og öðrum námum þar sem viðeigandi er að hafa til reiðu sjálfstæð öndunartæki.

Í landslögum og reglugerðum skyldu vera ákvæði um örugga notkun og viðhald fjarstýritækja.

Í landslögum og reglugerðum skyldu vera ákvæði þess efnis að atvinnurekandi geri viðeigandi ráðstafanir til að vernda starfsmenn sem starfa einir eða einangraðir.

II. FORVARNIR OG VARNARAÐGERÐIR Í NÁMUM

Atvinnurekendur ættu að gera hættumat og áhættugreiningu og koma síðan á fót, þar sem það á við, kerfum til að sporna við hættunni.

Til þess að viðhalda stöðugleika jarðvegs, samkvæmt ákvæðum c-liðar 7. gr. samþykktarinnar, ætti atvinnurekandi að gera allar viðeigandi ráðstafanir til:

að fylgjast með og hafa stjórn á hreyfingu á jarðlögum;

eftir þörfum, að leggja til fullnægjandi stoðir fyrir loft, veggi og gólf í þeim hluta námu þar sem menn eru við vinnu, að undanteknum þeim svæðum þar sem, í þeim vinnsluaðferðum sem valdar hafa verið, er gert ráð fyrir því að jarðlög falli saman þannig að á því sé höfð stjórn;

að hafa eftirlit með og stjórn á veggjum opinnar yfirborðsnámu til þess að koma í veg fyrir að efni falli eða renni ofan í gryfjuna og valdi starfsmönnum hættu; og

að tryggja að stíflur, uppistöðulón, vatnsæðar og annað þess háttar sé hannað og útbúið með viðunandi hætti, og að eftirlit sé haft með slíku, þannig að komið sé í veg fyrir hættu af völdum skriðufalla eða hruns.

Skv. d-lið 7. gr. samþykktarinnar ættu aðskildar útgönguleiðir að vera eins óháðar hver annarri og mögulegt er; gera ætti ráðstafanir og hafa til reiðu tæki til þess að unnt sé að flytja starfsmenn burt ef hættu ber að höndum.

Skv. f-lið 7. gr. samþykktarinnar ætti að loftræsta með viðeigandi hætti alla hluta námu sem starfsmenn hafa aðgang að, og önnur svæði eftir þörfum, til þess að viðhalda andrúmslofti:

þar sem komið sé í veg fyrir eða dregið úr hættu á sprengingum;

þar sem vinnuaðstæður eru viðunandi með tilliti til þeirrar vinnuaðferðar sem beitt er, svo og þeirra krafna um líkamlega vinnu sem gerðar eru til starfsmanna; og

sem fullnægir landsstöðlum um ryk, gas, geislun og loftslagsaðstæður; ef landsstaðlar eru ekki fyrir hendi ætti atvinnurekandi að taka tillit til alþjóðastaðla.

Sú sérstaka hættu sem tilgreind er í g-lið 7. gr. samþykktarinnar, sem útheimtir starfsáætlun og starfsreglur, gæti t.d. verið:

námueldar og sprengingar;

skyndilegt innstreymi gass;

klettsprenging;

skyndilegt innstreymi vatns eða eðju;

grjóthrun;

hættu á jarðhræringum;

hættu í tengslum við vinnu sem unnin er nærri varasömum opum eða við sérstaklega erfiðar aðstæður;

skortur á loftræstingu.

Ráðstafanir, sem atvinnurekendur ættu að gera skv. h-lið 7. gr. samþykktarinnar, ættu m.a. að vera, þar sem það á við, fólgnar í því að banna mönnum að fara niður í iður jarðar með hvers konar hluti eða efni sem gætu valdið eldsvoða, sprengingu eða hættulegum viðburði.

Skv. i-lið 7. gr. samþykktarinnar ættu aðstæður í námum, þar sem það á við, m.a. að vera fólgnar í nægilega eldþolnum og sjálfstæðum hölfum til þess að veita starfsmönnum skjól ef hættu ber að höndum. Slík sjálfstæð hölf ættu að vera auðþekkt og aðgengileg, einkum ef skyggni er slæmt.

Í viðbragðsáætlun við hættu, sem tilgreind er í 8. gr. samþykktarinnar, gætu verið ákvæði um:

virkar neyðaráætlanir á staðnum;

að vinna skuli stöðvuð og starfsmenn fluttir burt ef hættu ber að höndum;

viðunandi þjálfun í aðgerðum og notkun tækja þegar hættu ber að höndum;

viðunandi vernd fyrir almenning og umhverfið;

upplýsingagjöf til og samráð við viðeigandi aðila og stofnanir.
Sú hættu sem tilgreind er í 9. gr. samþykktarinnar gæti m.a. verið fölgín í:

rykmettuðu lofti;

eitruðu, illa lyktandi eða annars konar námugasi;

reyk og hættulegum efnum;

útblæstri frá dísilvélum;

súrefnisskortu;

geislun frá berglögum, tækjum eða af öðrum uppruna;

hávaða og titringu;

miklum hita;

miklum loftraka;

ónógri lýsingu eða loftræstingu;

hættu í tengslum við vinnu sem framkvæmd er í mikilli hæð eða á miklu dýpi í þröngum rýmum;

hættu við handfjötlu hluta;

hættu af völdum vélbúnaðar og rafbúnaðar;

hættu af völdum fleiri en eins ofangreinds þáttar.

Ráðstafanir skv. 9. gr. samþykktarinnar gætu m.a. verið fólgnar í:

tæknilegum eða skipulagslegum ráðstöfunum við viðeigandi námuvinnslu eða hvað snertir verksmiðju, vélar, tæki, áhöld eða mannvirki;

þar sem ekki er unnt að koma við þeim ráðstöfunum sem tilgreindar eru í a-lið hér að framan, virkum ráðstöfunum, þar með talið að nota persónuhlífar og hlífðarföt, starfsmönnum að kostnaðarlausu;

þar sem staðfest hefur verið að heilsu manna sé hættu búin hvað snertir getnað, þjálfun og sérstökum tæknilegum og skipulagslegum ráðstöfunum, þar með talinn réttur starfsmanna til að fá sig flutta í annað starf, eftir því sem við á, án þess að lækka í launum, einkum á tímabilum þegar heilsu manna er hættu búin, svo sem þegar konur eru þungaðar eða hafa börn á brjósti;

reglulegu eftirliti og skoðun svæða þar sem hættu er fyrir hendi eða líklegt er að hún sé fyrir hendi.

Þær tegundir hlífðarbúnaðar og aðstæður sem tilgreindar eru í c-lið 9. gr. samþykktarinnar gætu verið fólgnar í:

mannvirkjum til að vernda starfsmenn fyrir veltandi og fallandi hlutum;

sætisbeltum og beislum í tækjum;

lokuðum þrýstihólfum;

sjálfstæðum björgunarhólfum;

aðstöðu til sturtubaðs og augnþvotta í neyð.

Við framkvæmd b-liðar 10. gr. samþykktarinnar ættu atvinnurekendur:

að tryggja viðeigandi eftirlit á hverjum vinnustað í námunni, en einkum með andrúmslofti, aðstæðum á gólfi, vélum, tækjum og áhöldum í námunni, þar með talið eftirlit fyrir hverja vakt ef þörf krefur; og

að halda ritaðar skrár yfir eftirlit, galla og ráðstafanir til úrbóta og hafa slíkar skrár aðgengilegar hjá námunni.

Þar sem það á við ætti heilbrigðiseftirlit það sem tilgreint er í 11. gr. samþykktarinnar, starfsmönnum að kostnaðarlausu og án þess að þeir þurfi að óttast nokkurs konar mismunun eða refsiaðgerðir:

að veita starfsmönnum tækifæri til að undirgangast læknisrannsókn í tengslum við þær kröfur sem gerðar eru í þeim störfum sem þeim ber að inna af hendi, áður en eða rétt eftir að þeir hefja störf og síðan reglulega; og

að veita aðstöðu, þar sem því verður við komið, til enduraðlögunar eða endurhæfingar starfsmanna sem ekki reynist kleift að takast á við sitt venjulega starf vegna vinnuslyss eða atvinnusjúkdóms.

Skv. e-lið 4. mgr. 5. gr. samþykktarinnar ættu atvinnurekendur, þar sem það á við, að veita starfsmönnum aðgang að og viðhalda, starfsmönnum að kostnaðarlausu:

nægilega mörgum og viðeigandi salernum, sturtum, handlaugum og búningsklefum sem eru, eftir því sem við á, aðeins ætlaðar öðru kyninu;

viðunandi aðstöðu til að geyma, þvo og þurrka föt;

viðunandi magni af drykkjarvatni á hentugum stöðum; og

viðunandi og hreinum aðstæðum til að matast.

III. RÉTTINDI OG SKYLDUR STARFSMANNA OG

FULLTRÚA ÞEIRRA

Skv. 13. gr. samþykktarinnar skyldu starfsmenn og öryggis- og heilbrigðisfulltrúar þeirra fá eða hafa aðgang að, eftir því sem við á, upplýsingum sem ættu m.a. að vera fölgnar í:

þar sem því verður við komið, tilkynningu um hvers konar heimsókn hlutaðeigandi stjórnvalds til námunnar sem tengist öryggis- eða heilbrigðismálum;

skýrslum um eftirlit á vegum hlutaðeigandi stjórnvalds eða atvinnurekanda, þar með talið eftirlit með vélum og tækjum;

afritum af fyrirskipunum eða leiðbeiningum, útgefnum af hlutaðeigandi stjórnvaldi, hvað snertir öryggi og hollustuhætti;

skýrslum um slys, meiðsl, sjúkdómstilfelli og önnur tilfelli sem hafa áhrif á öryggi og hollustuhætti, sömdum af hlutaðeigandi stjórnvaldi eða atvinnurekanda;

upplýsingum og tilkynningum um alla áhættuþætti í starfi, þar með talið um hættuleg, eitruð eða skaðleg efni sem notuð eru í námu;

hvers konar öðrum gögnum um öryggi og hollustuhætti sem atvinnurekanda er skylt að viðhalda;

tafarlausum tilkynningum um slys og hættulega viðburði; og

hvers konar heilbrigðisrannsóknnum sem framkvæmdar eru vegna hættu sem er fyrir hendi á vinnustað.

Ráðstafanir, sem gera skyldi skv. e-lið 1. mgr. 13. gr. samþykktarinnar gætu verið fólgnar í kröfum um:

tilkynningar til verkstjóra og öryggis- og heilbrigðisfulltrúa um þá hættu sem tilgreind er í þessu ákvæði;

þátttöku háttsettra fulltrúa atvinnurekanda og fulltrúa launafólks til að leitast við að leysa málið;

þátttöku, ef nauðsyn krefur, fulltrúa hlutaðeigandi stjórnvalds til að hjálpa til við að leysa málið;

enga launaskerðingu starfsmanns og, þar sem við á, tilflutning hans í annað viðeigandi starf;

tilkynningu til sérhvers annars starfsmanns, sem beðinn er að inna af hendi starf á viðkomandi svæði, þess efnis að annar starfsmaður hafi neitað að vinna þar og hvaða ástæður liggja að baki.

Skv. 2. mgr. 13. gr. samþykktarinnar ættu réttindi öryggis- og heilbrigðisfulltrúa, þar sem við á, að vera fólgin í rétti til:

að fá viðeigandi þjálfun á vinnutíma, án kaupskerðingar, um réttindi og starfssvið öryggis- og heilbrigðisfulltrúa og öryggi og hollustuhætti;

aðgengis að viðeigandi aðstöðu til að inna af hendi skyldur sínar;

að fá sín venjulegu laun fyrir allan þann tíma sem þeir verja til að nýta rétt sinn og inna af hendi starf sitt sem öryggis- og heilbrigðisfulltrúar; og

að aðstoða og ráðleggja starfsmönnum sem hafa farið af vinnustað sínum vegna þess að þeir telja að öryggi sínu og heilsu sé hættu búin.

Öryggis- og heilbrigðisfulltrúar ættu, eftir því sem við á, að tilkynna atvinnurekanda um ætlun sína að fylgjast með eða rannsaka öryggi og hollustuhætti, samkvæmt ákvæðum ii-liðar b-liðar 2. mgr. 13. gr. samþykktarinnar.

(1) Öllum ætti að vera skylt:

að forðast að taka úr sambandi, breyta eða fjarlægja að eigin geðþótta öryggisbúnað á vélum, tækjum, áhöldum, í verksmiðjum og byggingum; og

að beita öryggisbúnaði með réttum hætti.

(2) Atvinnurekendur ætti að vera skylt að veita starfsmönnum viðeigandi þjálfun og leiðbeiningar til að gera þeim kleift að inna af hendi þær skyldur sem lýst er í tölulið 1 hér að framan.

IV. SAMVINNA

Ráðstafanir til að hvetja til samvinnu, skv. 15. gr. samþykktarinnar, ættu m.a. að vera fölgjar í:

að koma á fót samstarfsvettvangi, t.d. öryggis- og heilbrigðisnefndum, þar sem atvinnurekendur og starfsmenn eiga jafnmarga fulltrúa, nefndum sem hafa það vald og hlutverk sem þeim kann að vera falið, þar með talið vald til að framkvæma sameiginlega skoðun;

því að atvinnurekandi tilnefni þar til hæfa og reynda menn til að stuðla að öryggi og heilbrigði;

þjálfun starfsmanna og öryggis- og heilbrigðisfulltrúa þeirra;

að stuðla að reglulegum áætlunum til að vekja athygli starfsmanna á öryggi og hollustuháttum;

reglulegum skiptum á upplýsingum og reynslu hvað snertir öryggi og hollustuhætti í nánum;

samráði atvinnurekanda við starfsmenn og fulltrúa þeirra við að ákveða stefnu og ráðstafanir hvað snertir öryggi og hollustuhætti;

að atvinnurekandi heimili fulltrúum starfsmanna að taka þátt í rannsóknum á slysum og hættulegum viðburðum, svo sem tilgreint er í d-lið 10. gr. samþykktarinnar.

V. ÖNNUR ÁKVÆÐI

Ekki skyldi beita þann starfsmann neins konar mismunun eða refsiaðgerðum sem neytir réttar síns sem hann hefur samkvæmt landslögum eða reglugerðum eða samkomulag er um milli atvinnurekanda, starfsmanna og fulltrúa þeirra.

Tekið skyldi eðlilegt tillit til hugsanlegra áhrifa námuvinnslu á nærliggjandi umhverfi og öryggi almennings. Hér er einkum átt við að hafa stjórn á landsigi, titringi, fljúgandi grjóti, skaðlegum mengunarefnum í vatni, lofti eða jarðvegi, hafa örugga og skilvirka stjórn á förgunarstöðum úrgangs og endurlífgun námusvæða.